

Inzet maatschappelijk werk voor tinnitusbegeleiding

Marieke Rutgers

Maatschappelijk werker

Dag der Akoepedie

24 april 2014

Inhoud van presentatie

- Tinnitusspreekuur
- Kerntaak maatschappelijk werk
- Model somato-psychische klachten
- Begeleiding maatschappelijk werk en casus

Gehooronderzoek meestal door audiologie-assistent:

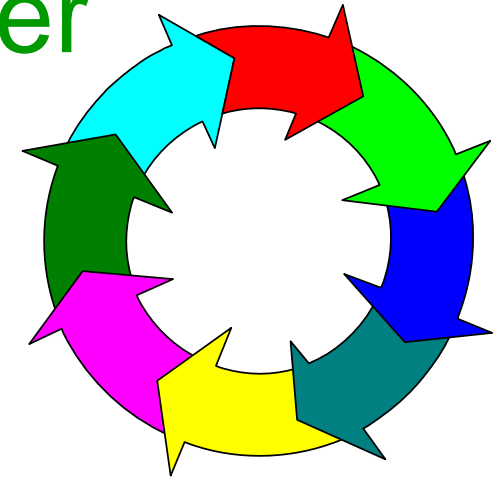
- Anamnese
- Toon-, spraakaudiometrie
- Impedantiemetrie
- Tinnitusanalyse en tinnitusleidraad

Vervolg:

- diagnostiek afgerond?
 - nee: verder onderzoek bv Bera, KNO bezoek
 - ja: inplannen voor tinnitusspreekuur

Tinnituspreekuur door audioloog en maatschappelijk werker

- Uitleg gehoor
- Uitleg tinnitus
- Uitleg MHH model
- Uitleg hulpmiddelen
- Waar zit cliënt in model
- Bespreken mogelijke opties 1. niets doen
2. hulpmiddelen 3. begeleiding maatschappelijk werk
en 4. hulpmiddelen en begeleiding maatschappelijk werk
- Keuze bepalen

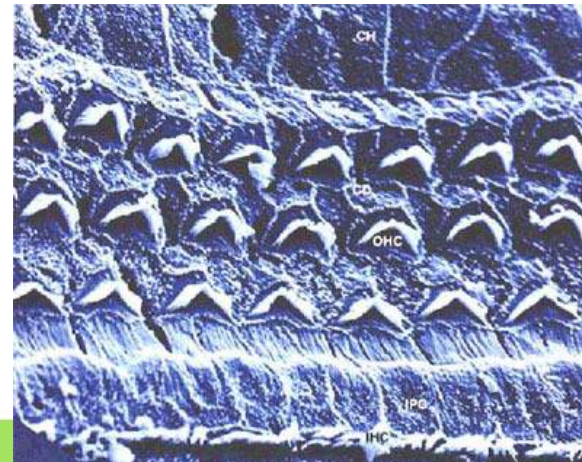
GOOD
NEWS,
BAD
NEWS

Doel tinnitusspreekuur

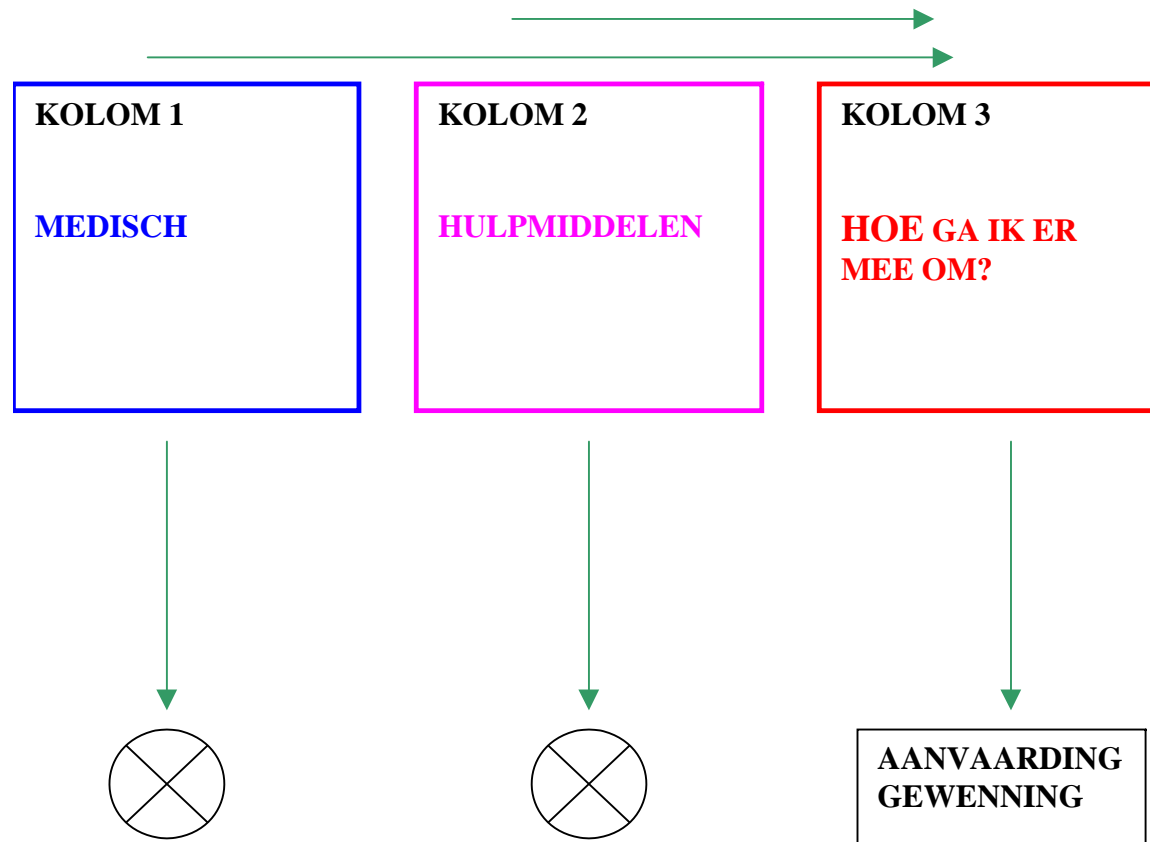
- Informatie over tinnitus/gehoor geven
- Inschatting maken wat cliënt nodig heeft
- Verder beleid bepalen

Uitleg gehoor en tinnitus

- Algemene uitleg gehoor
 - Uitleg audiogram
 - Uitleg tinnitus (audiogram)
 - Eventuele oorzaken bespreken
-
- Uitleg
hersenen die filteren

Model (MHH)

PENTO GAAT VERDER.

Medische kolom

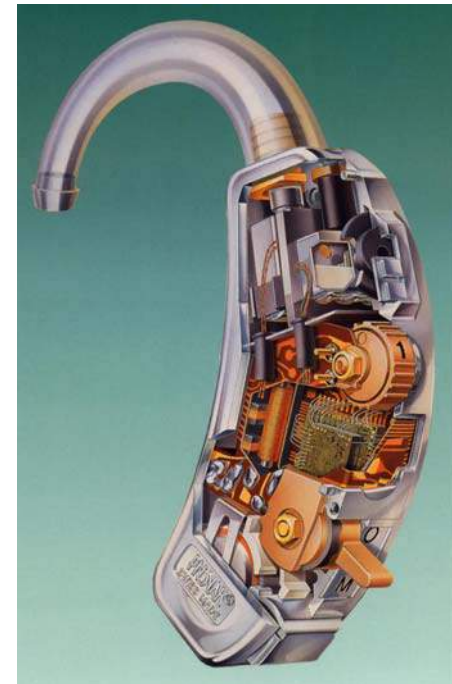
- Globaal bekijken wat er gedaan is
- Angst en zorgen bespreken

GOOD
NEWS,
BAD
NEWS

Kolom hulpmiddelen

- Geluiden toevoegen
- Tinnitusmaskeerder
- Hoortoestel
- Combi hoortoestel/maskeerder

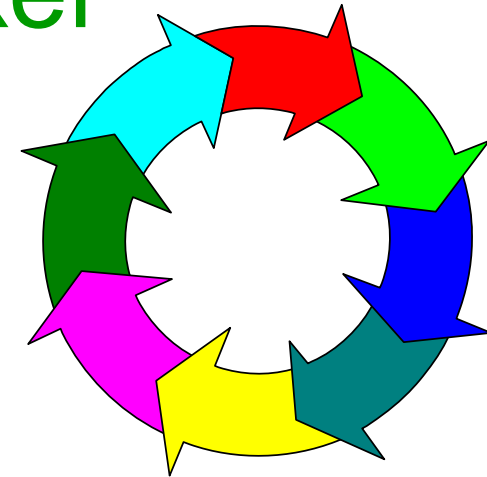

Kolom “hoe ga ik er mee om”

- Onderwerpen die naar voren komen opschrijven
 - Reactie op geluid?
 - Cirkelpatronen?
 - Afleiding zoeken?
 - Moeilijke momenten?
 - Ect.

Tinnituspreekuur door audioloog en maatschappelijk werker

- Uitleg gehoor
- Uitleg tinnitus
- Uitleg HMM model
- Uitleg hulpmiddelen
- Waar zit cliënt in model
- Bespreken mogelijke opties 1. niets doen
2. hulpmiddelen 3. begeleiding maatschappelijk werk
en 4. hulpmiddelen en
begeleiding maatschappelijk werk
- Keuze bepalen

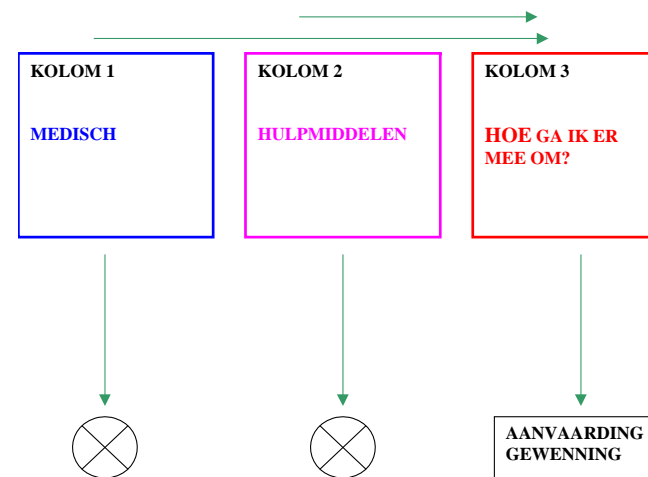
PENTO GAAT VERDER.

Kerntaak maatschappelijk werk

- Cliënt leren focus te verplaatsen zodat aandacht niet meer naar tinnitus gaat.....door:

MHH model uit te werken en bij gewenning uit te komen

PENTO GAAT VERDER.

Maatschappelijk Werk

- Eenmalig gesprek
- Kortdurende begeleiding
- Langdurige begeleiding

- In 1^e gesprek keuze maken, kijken wat nodig is en doelen formuleren

Model somato-psychische klachten

Kees Meijer

De ziekte is primair. De psychosociale gevolgen zijn secundair.

- Somatische stoornis
- Psychische beperking
- Sociale handicap

Model somato-psychische klachten

- Ontspanning
(momenten, ontspannen dagritme, hobby)
- Ziekte-informatie
(over ziekte, ernst, gevolgen, prognose)
- Ziekte-/handicap acceptatie
(acceptatie dat leven anders is dan daarvoor, verliesverwerking, zingeving)
- Leren omgaan met klacht/handicap
- Overbelasting hantering
(meer plannen, minder energie, soms minder inkomen)
- Van ziektewinst naar steun

Maatschappelijk Werk

Doelen

- Medische kolom afsluiten
- Kolom hulpmiddelen afsluiten
- Onderliggende angsten bespreken
- Ontdekken patronen tinnitus en loslaten
- Moeilijke momenten bespreken
- Reactie op geluid bespreken (emotie, vlucht)
- Eventueel bestaande negatieve spiralen doorbreken

Maatschappelijk Werk

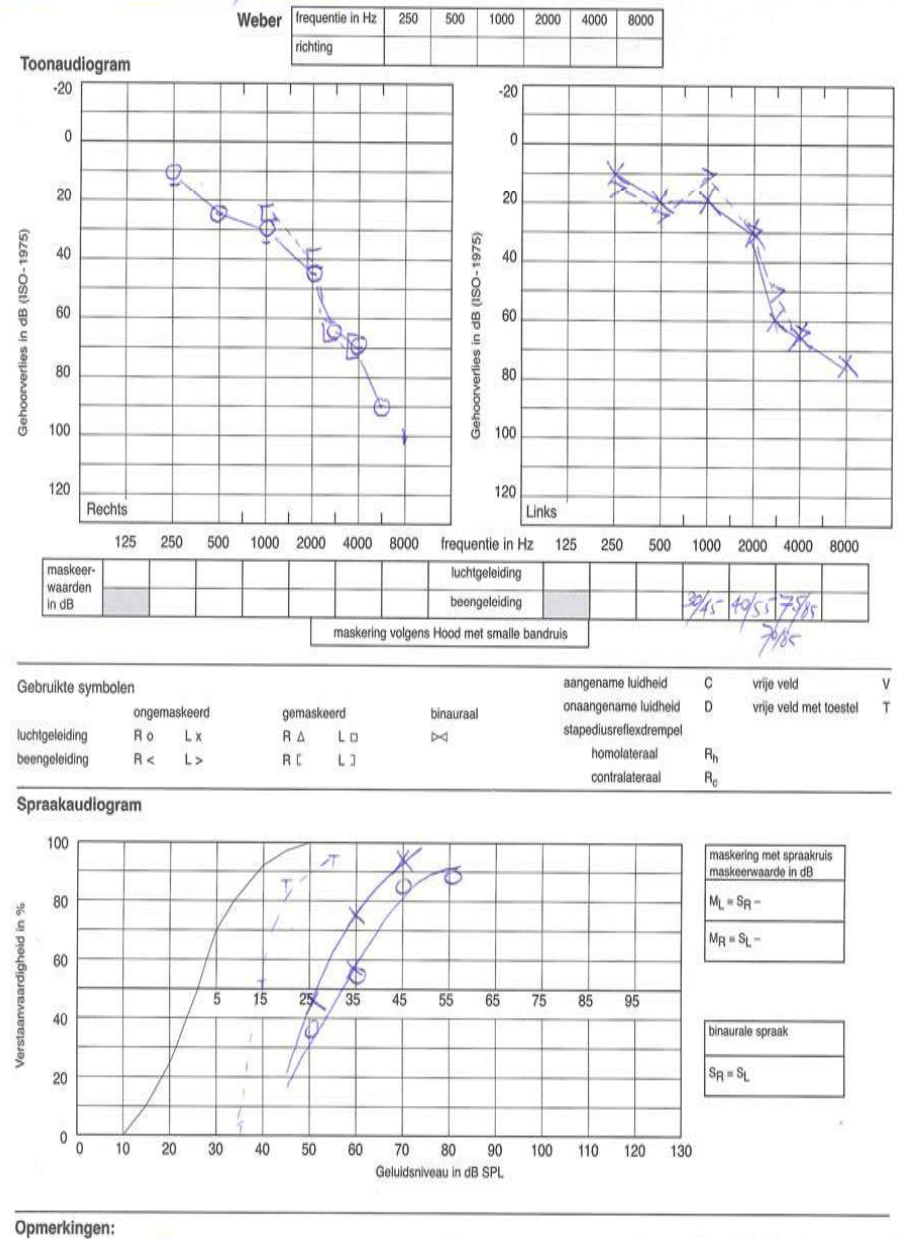
Doelen

- Verwerken emoties ontstaan door tinnitus (zoals verlies van stilte, woede, waarom ik)
- Controle over eigen gedrag krijgen
- Evenwicht tussen inspanning en ontspanning zoeken
- Omgeving van cliënt erbij betrekken
- Etc.

Client heer K uit 1955

- Beiderzijds perceptief gehoorverlies door lawaai-belasting
- Tinnitus zowel rechts als links bij 4000 kHz sinds een aantal jaar
- Sinds 2012 Siemens Pure beiderzijds
- Bij aanmelding paniek. Client is ontslagen, wordt gek van tinnitus, het leven hoeft voor hem niet meer. Client heeft slaapproblemen
- Tinnitus wordt steeds harder
- KNO arts kan niets doen
- Heeft partner en kinderen en kleinkinderen

PENTO GAAT VERDER.

Werkvormen/methodieken

Op 3 manieren leren:

- door auditieve input
- door visuele input
- door ervaringen op te doen

Werkvormen/methodieken

- MHH model en rode pen
- Dagboek
- Ontspanningsoefeningen
- Beeld
- Brief aan “Kwal”
- Cirkel
- Energiebak
- Partnergerek
- Goldstein (“iets vertellen”)
- Alle methodieken die het maatschappelijk werk gebruikt zoals RET, rituelen, huiswerkopdrachten etc.
- Visualiseren door middel van schema’s en tekeningen zoals cirkel, gevecht tinnitus, driehoek d-v-d etc.

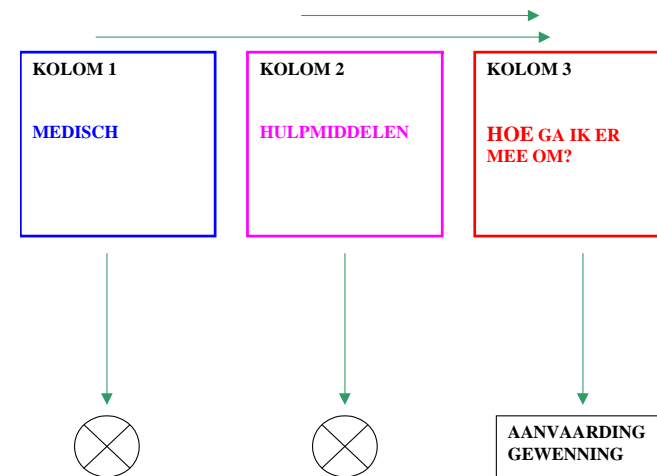
MHH model

Doel:

- Ritueel afsluiten van de medische kolom en kolom hulpmiddelen
- Nodig voor acceptatie

Benodigdheden:

- MHH model van cliënt
- Rode pen

PENTO GAAT VERDER.

Naam:
Datum:

Geboortedatum:
Cliënt Nummer:

~~Medisch~~
gehoor
finnitus

(inspapper)

X

~~Hulpmiddelen~~

~~hoortoest
finn. maskers
geleiden toevoegen~~

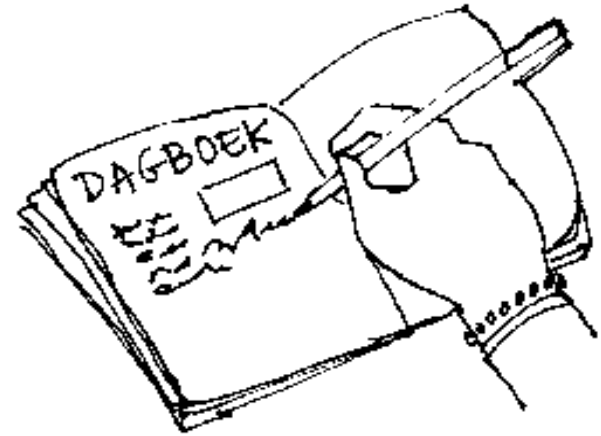
X

Hoe ga ik ermee om?

- ~~⊗~~
- acceptatie
- werk/gebruik.
zingeving, boos,
- dingen.

acceptatie
→ gewanning.

Dagboek

Doel:

- Volledige aandacht voor klacht
- Inzicht krijgen in tinnitus en wat dat is
- Analyse
(bij welk gedrag toename of afname tinnitus)
- Keuzes maken welke bezigheden
- Loslaten koppeling tinnitus/gedrag
(vraag wat doe ik fout)

Datum:
Naam:

1 - 10
zacht - hard
weinig - veel

Wat heeft u gedaan?	Wat waren uw gedachten?	Wat waren uw gevoelens of stemmingen?	Hard?	Last?
Morgen				
Middag				
Avond				

Ontspanningsoefeningen

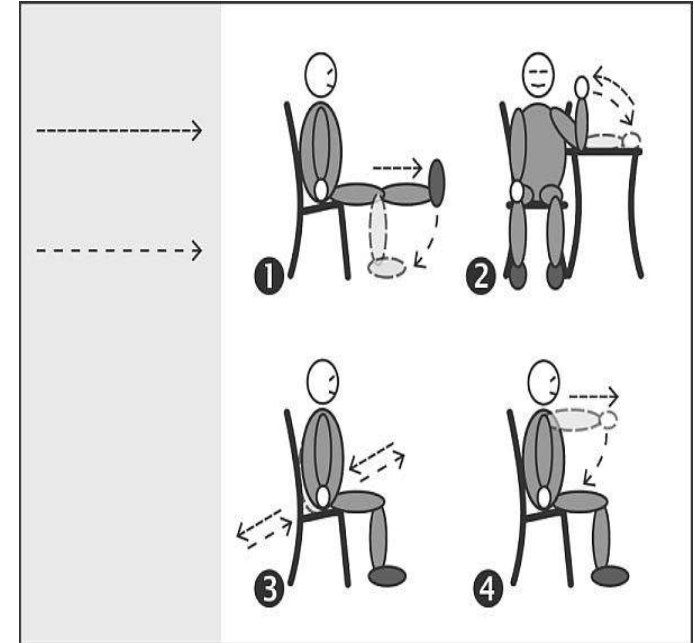
Doel:

- lichamelijke ontspanning/spanning ontladen
- herkennen lichaamssignalen
- beter opvangen lastige situaties, vergroten draagkracht
- meer naar gevoel gaan
- verheldering diagnose

Ontspanningsoefeningen

2 soorten oefeningen

- Ontspanningsoefening 1.
 - Gebaseerd op principe aan- en ontspannen van de spieren
- Ontspanningsoefening 2.
 - Gebaseerd op voelen en niet aanspannen van de spieren

Beeld

Doel:

- Duidelijkheid krijgen over gevoel cliënt en zijn tinnitus zowel beeld als emotie
- Mogelijkheid creëren contact te maken met eigen tinnitus

Uitleg:

- Uitleg aan de hand van beeld kwal

PENTO GAAT VERDER.

Brief aan beeld (kwal)

Doel:

- Op rituele wijze naar gevoel omtrent tinnitus toegaan
- Op veilige manier “je kunnen laten gaan”
- Erkenning van hulpverlener en cliënt zelf voor impact tinnitus
- Emoties een plek geven

Brief aan beeld (kwal)

Werkwijze:

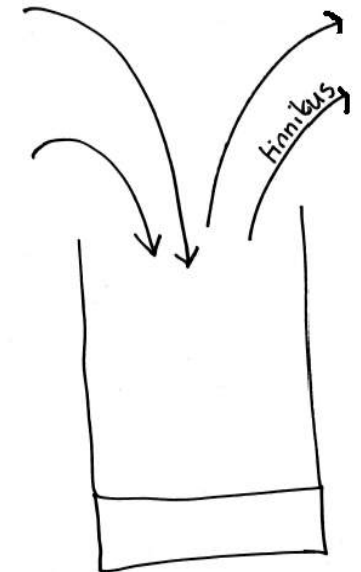
- Uitleg voorbeeldbrief aan Tinus
- Cliënt schrijft brief
 - Gesprek over hoe het was voor cliënt om te schrijven
 - Is cliënt tevreden over de brief?
- Brief voorlezen door cliënt
 - Vaak zeer emotioneel
 - Moment van doorleven emoties
- Samen met cliënt bepalen wat verder met brief

Energiebak

Doel:

- Inzicht krijgen in verhouding inspanning en ontspanning
- Inzicht krijgen in energie die tinnitus kost
- Zorgen voor goed evenwicht tussen inspanning en ontspanning

Partnergerek

Doel:

- Inzicht krijgen in hoe partner met klacht omgaat
- Erkenning voor partner en impact tinnitus
- Handvaten geven aan partner voor omgang tinnitus

PENTO GAAT VERDER.

Goldstein

Doel:

leren kort en krachtig anderen te vertellen wat er aan de hand is

Methode:

- Rollenspel voorbereiden en doen
- Alleen bespreken

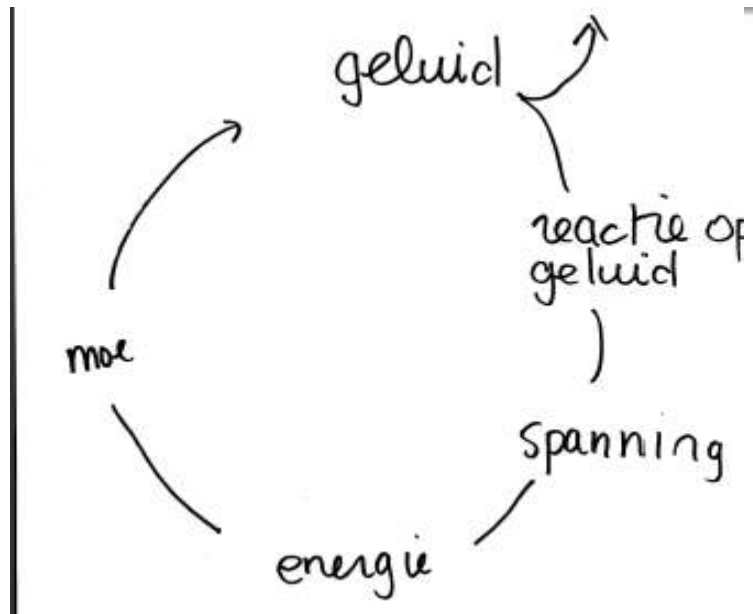
Onderwerp iets vertellen:

- Kies een goed moment
- Vertel de ander dat je iets wilt bespreken
- Vraag of het gelegen komt
- Vertel wat je wilt zeggen
- Vraag wat de ander er van vindt
- Luister goed wat de ander terugzegt
- Probeer samen tot een afspraak te komen

Visualiseren

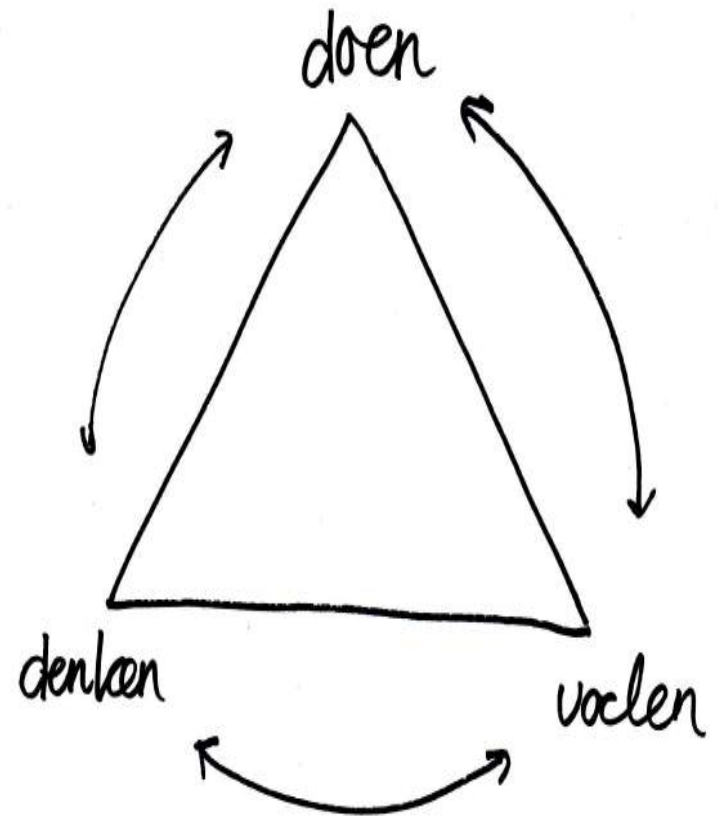
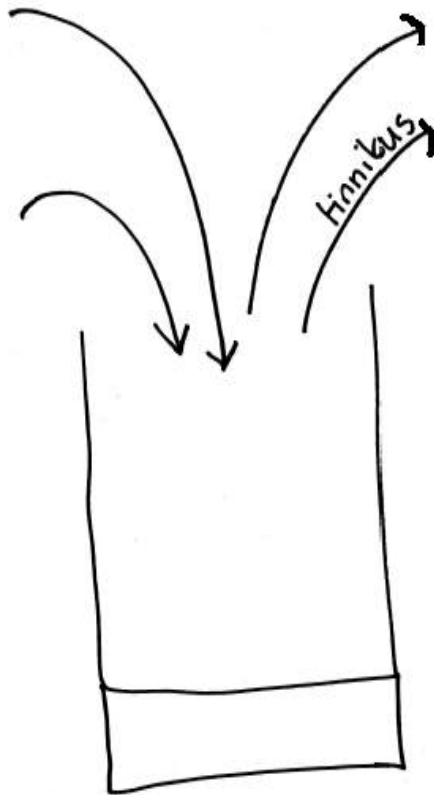
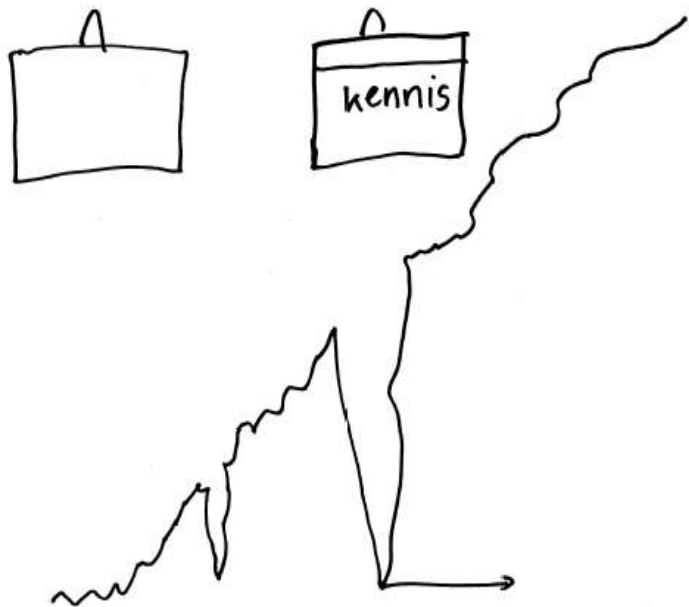
- Schema's

PENTO GAAT VERDER.

u kinnikus = onrust
 falen
 onmacht

? = rust

Alle methodieken

Doel:

- Aansluiten bij cliënt en daar methodiek bij kiezen

Het
Gesprek

PENTO GAAT VERDER.

Hoe de methodieken te gebruiken ?

- Afhankelijk van draaglast, verhaal en problematiek cliënt
- Per cliënt kijken welke belemmering er is om tot acceptatie te komen, daar werkvorm bij kiezen om mee aan de slag gaan

Uitgebreide standaard begeleiding

- MHH model en rode pen
- Dagboek
- Ontspanningsoefeningen
- Beeld
- Brief aan “Kwal”
- Cirkel
- Energiebak
- Eventueel partnersgesprek
- Persoonlijke doelen

Kerntaak maatschappelijk werk

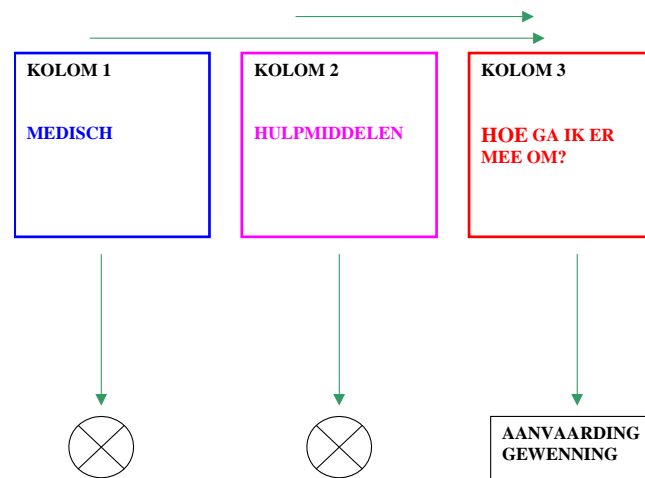
- Cliënt kan focus verplaatsen zodat aandacht niet meer naar tinnitus gaat, dus doelen behaald
- In MHH model bij

gewenning

PENTO GAAT VERDER.

Kerntaak maatschappelijk werk

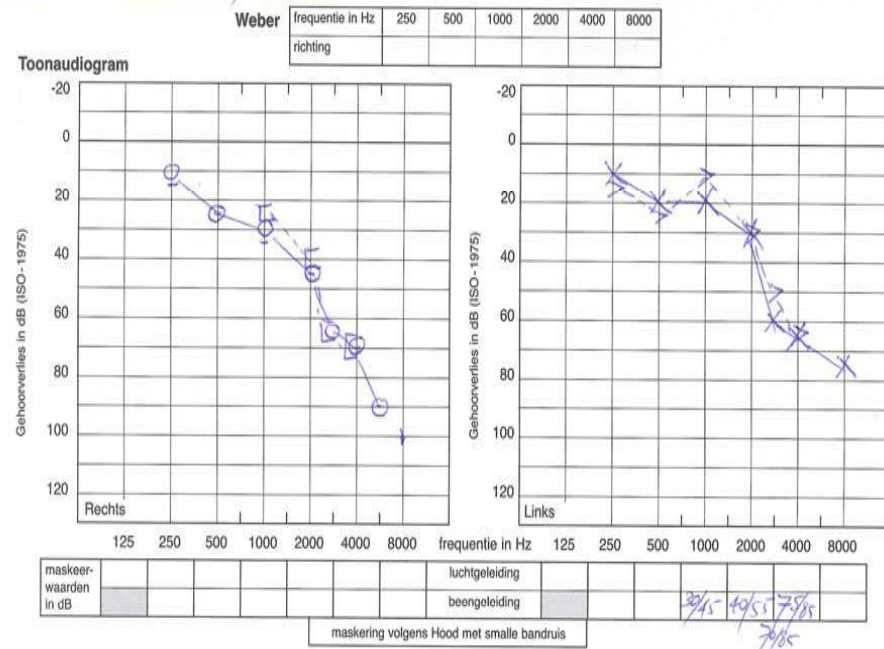
- Cliënt kan focus verplaatsen zodat aandacht niet meer naar tinnitus gaat, dus doelen behaald
- In MHH model bij **gewenning**

PENTO GAAT VERDER.

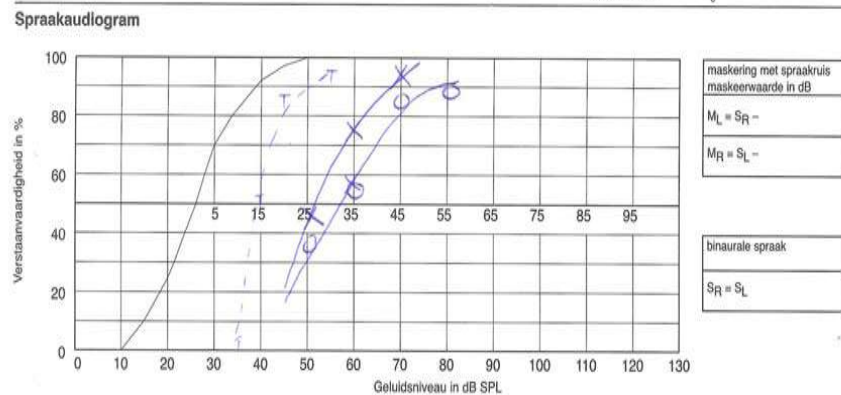
Client heer K uit 1955

- Beiderzijds perceptief gehoorverlies door lawaibelasting
- Tinnitus zowel rechts als links bij 4000 kHz sinds een aantal jaar
- Sinds 2012 Siemens Pure beiderzijds
- Bij aanmelding paniek. Client is ontslagen, wordt gek van tinnitus, het leven hoeft voor hem niet meer. Client heeft slaapproblemen
- Tinnitus wordt steeds harder
- KNO arts kan niets doen
- Heeft partner en kinderen en kleinkinderen

Gebruikte symbolen

ongemaskeerd	R o L x	gemaskeerd	R Δ L □	binauraal	▽	aangename luidheid	C	vrije veld	V
luchtgeleiding	R o L x	gemaskeerd	R Δ L □	binauraal	▽	onaangename luidheid	D	vrije veld met toestel	T
beengeleiding	R < L >	gemaskeerd	R [L]	binauraal	▽	stapediusreflexdrempel			
						homolateraal	R _h		
						contralateraal	R _c		

Opmerkingen:

Af met / zonder ear tip gemeten => maakt weinig verschil

PENTO GAAT VERDER.

Client heer K, behandeling

- MHH model
- Wanhoop van cliënt besproken. Cirkelpatroon gaande
- Info over stressreacties, oververmoeidheid en overspanning. Tinnitus is gevaar
- Behandelplan overspanning
- Partnergesprek gehoor en tinnitus
- Afsluiten medische kolom en kolom hulpmiddelen
- Dagboek, cliënt wil controle krijgen over tinnitus
- Tinnituspaniekreactie, vraagteken
- Boosheid baas verward met tinnitus, neemt het over van cliënt
- Beeld = grote donkere tunnel zonder licht in het begin
- Brief

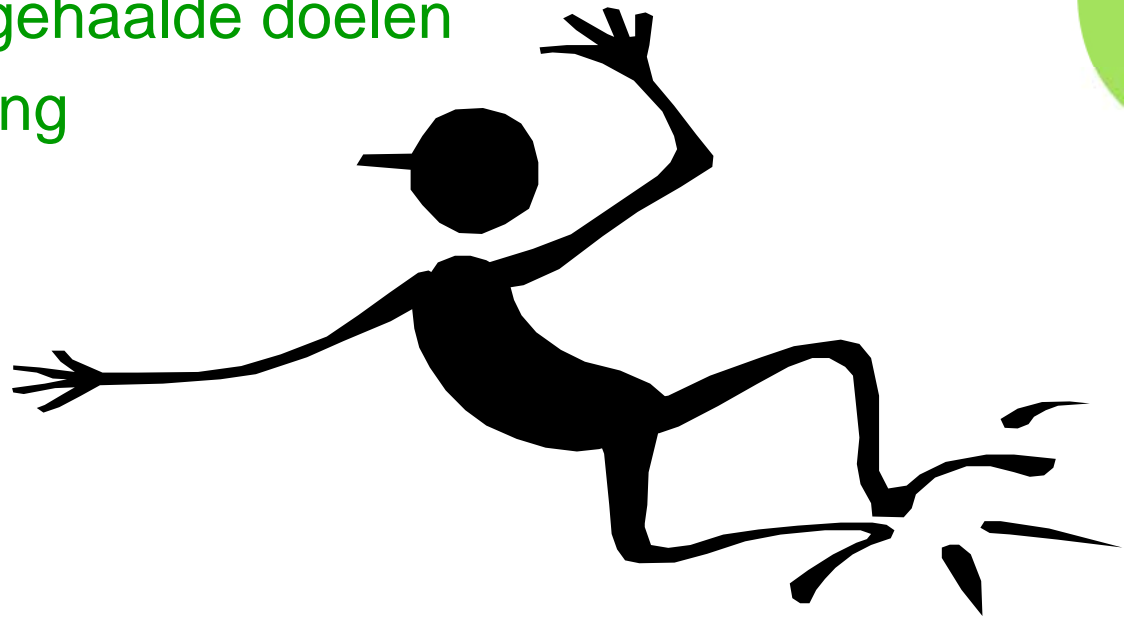
Client heer K, behandeling

u kinnikus = onrust
falen
onmacht

? = rust

? Gesprek

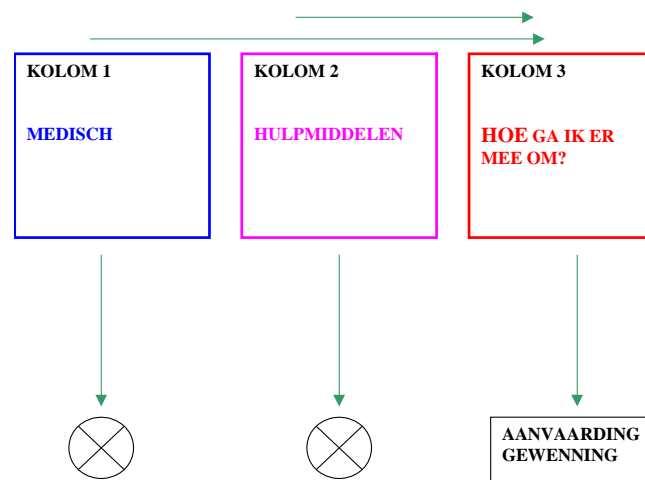
- Gestelde doelen behaald
- Valkuilen bespreken
- Vasthouden van de gehaalde doelen
- Afronden hulpverlening

PENTO GAAT VERDER.

Kerntaak maatschappelijk werk

- Cliënt kan focus niet verplaatsen zodat aandacht bij tinnitus blijft
- Doelen niet behaald
- Gewenning onvoldoende

PENTO GAAT VERDER.

? Gesprek

- Bekijken waarom doelen niet gehaald zijn
- Bekijken wat er wel nodig is
- Mogelijke verwijzing bespreken
- Eventueel doorverwijzen
- Afronden hulpverlening

Wanneer verwijzen maatschappelijk werk?

- Er moet een vraag (van onderzoeker of cliënt zelf) of doel zijn
- Cliënt moet zelf willen
- Cliënt heeft problemen op onderstaand gebied
 - Ontspanning
(momenten, ontspannen dagritme, hobby)
 - Ziekte-informatie
(over ziekte, ernst, gevolgen, prognose)
 - Ziekte-/handicap acceptatie
(acceptatie dat leven anders is dan daarvoor, verliesverwerking, zingeving)
 - Leren omgaan met klacht/handicap
 - Overbelasting hantering
(meer plannen, minder energie, soms minder inkomen)
 - Van ziektewinst naar steun

